EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 23.5.2022
COM(2022) 625 final

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reformem Švédska na rok 2022 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Švédska z roku 2022

{SWD(2022) 625 final} - {SWD(2022) 640 final}

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reformem Švédska na rok 2022 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Švédska z roku 2022

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik[1], a zejména na čl. 9 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy[2], a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241[3], kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost. Nástroj pro oživení a odolnost poskytuje finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný Unií. Přispívá k hospodářskému oživení a k provádění udržitelných a prorůstových reforem a investic, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace, a současně zvyšuje odolnost ekonomik členských států a jejich potenciální růst. Pomáhá rovněž posílit udržitelné veřejné finance a podnítit růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu. Maximální finanční příspěvek na členský stát v rámci Nástroje pro oživení a odolnost [byl] dne [XX.] června 2022 aktualizován v souladu s čl. 11 odst. 2 nařízení (EU) 2021/241.

(2) Dne 24. listopadu 2021 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu, jež zahájila evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik pro rok 2022. Analýza náležitě zohlednila společný závazek, který byl v květnu 2021 znovu potvrzen na sociálním

[1] Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.
[3] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

summitu v Portu a který spočívá v pokračujícím provádění evropského pilíře sociálních práv vyhlášeného Evropským parlamentem, Radou a Komisí dne 17. listopadu 2017. Dne 25. března 2022 potvrdila priority roční analýzy udržitelného růstu 2022 Evropská rada. Dne 24. listopadu 2021 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 taktéž zprávu mechanismu varování, ve které je Švédsko uvedeno mezi členskými státy, u nichž bude potřeba provést hloubkový přezkum[4]. Téhož dne přijala Komise i návrh společné zprávy o zaměstnanosti pro rok 2022, která obsahuje analýzu provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a principů evropského pilíře sociálních práv a která byla schválena Radou dne 14. března 2022.

(3) Po celosvětové pandemii došlo k invazi Ruska na Ukrajinu a tato událost významně změnila geopolitickou a hospodářskou situaci. Ekonomiky členských států invazi pocítily například v podobě zdražení energií a potravin a slabších vyhlídek na růst. Vyšší ceny energií zatěžují zejména nejzranitelnější domácnosti, jež jsou zasaženy energetickou chudobou nebo jsou touto chudobou ohroženy. Evropská unie rovněž zažívá bezprecedentní příliv uprchlíků z Ukrajiny. Za těchto okolností byla 4. března 2022 poprvé uplatněna směrnice o dočasné ochraně[5], na jejímž základě mohou osoby vysídlené z Ukrajiny oprávněně pobývat v EU a získávají přístup na trh práce, jakož i ke vzdělávání a odborné přípravě, zdravotní péči, bydlení a sociálnímu zabezpečení.

(4) Ve světle rychle se měnící hospodářské a geopolitické situace se evropský semestr v roce 2022 vrací k široké koordinaci hospodářských politik a politik zaměstnanosti, přičemž se vyvíjí v souladu s požadavky na provádění Nástroje pro oživení a odolnost, jak je uvedeno v roční analýze udržitelného růstu 2022. Pro plnění politických priorit v rámci evropského semestru má zásadní význam provádění přijatých plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány řeší všechna relevantní doporučení pro jednotlivé země vydaná v cyklech semestru 2019 a 2020 nebo jejich významnou část. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019 a 2020 zůstávají stejně relevantní i pro plány pro oživení a odolnost, které byly revidovány, aktualizovány nebo pozměněny v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241, a relevantní jsou i veškerá doporučení pro jednotlivé země vydaná do dne předložení upraveného plánu.

(5) Od března 2020 je aktivní obecná úniková doložka[6]. Ve svém sdělení ze dne 3. března 2021[7] vyjádřila Komise názor, že rozhodnutí o deaktivaci nebo dalším uplatňování obecné únikové doložky by se mělo považovat za celkové posouzení stavu hospodářství, přičemž klíčovým kvantitativním kritériem by měla být úroveň hospodářské činnosti v EU nebo eurozóně v porovnání s úrovněmi před krizí (před koncem roku 2019). Zvýšená nejistota a silná rizika nepříznivého vývoje hospodářského výhledu v souvislosti s válkou v Evropě, bezprecedentní nárůst cen energií a pokračující narušení dodavatelského řetězce vyžadují prodloužení obecné únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu do roku 2023.

---

4 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy, Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.

5 Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana, Úř. věst. L 71, 4.3.2022, s. 1.

6 Sdělení Komise Radě o aktivaci obecné únikové doložky v rámci Paktu o stabilitě a růstu, Brusel, 20. března 2020, COM(2020) 123 final.

7 Sdělení Komise Radě – Rok od vypuknutí pandemie COVID-19 – reakce v oblasti fiskální politiky, Brusel, 3. března 2021, COM(2021) 105 final.

(6) V souladu s přístupem uvedeným ve stanovisku Rady ze dne 18. června 2021 ke konvergenčnímu programu z roku 2021 se nastavení fiskální politiky v současné době nejlépe měří jako změna primárních výdajů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů), s výjimkou dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19, ale včetně výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) z Nástroje pro oživení a odolnost a z jiných fondů EU, v poměru ke střednědobému potenciálnímu růstu[8]. Aby bylo možné posoudit, zda je vnitrostátní fiskální politika obezřetná a zda její skladba přispívá k udržitelnému oživení v souladu se zelenou a digitální transformací, je nad rámec celkového nastavení fiskální politiky věnována pozornost i vývoji primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních[9] zdrojů (očištěných od diskrečních opatření na straně příjmů a s vyloučením dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19) a investic.

(7) Dne 2. března 2022 přijala Komise sdělení obsahující obecné pokyny pro fiskální politiku v roce 2023, jehož cílem je podpořit přípravu programů stability a konvergenčních programů členských států, a tím posílit koordinaci politik[10]. Komise uvedla, že na základě makroekonomického výhledu zimní prognózy z roku 2022 se přechod od souhrnného podpůrného nastavení fiskální politiky v letech 2020–2022 k obecně neutrálnímu souhrnnému nastavení fiskální politiky v roce 2023 jeví jako vhodný, přičemž je potřeba, aby byla země připravena reagovat na vyvíjející se hospodářskou situaci. Komise oznámila, že fiskální doporučení pro rok 2023 by měla i nadále rozlišovat mezi členskými státy a zohledňovat možné efekty přelévání mezi jednotlivými zeměmi. Komise vyzvala členské státy, aby tyto pokyny zohlednily ve svých programech stability a konvergenčních programech. Komise se zavázala pečlivě sledovat hospodářský vývoj a podle potřeby upravit své politické pokyny, a to nejpozději ve svém jarním balíčku evropského semestru z konce května 2022.

(8) Pokud jde o fiskální pokyny vydané dne 2. března 2022, fiskální doporučení pro rok 2023 zohledňují zhoršený hospodářský výhled, zvýšenou nejistotu a další rizika nepříznivého vývoje a vyšší inflaci oproti zimní prognóze. Vzhledem k těmto skutečnostem musí fiskální reakce navýšit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti, a dále musí prostřednictvím cílených a dočasných opatření udržet kupní sílu nejzranitelnějších domácností, aby zmírnila dopad zdražování energií a pomohla omezit inflační tlaky, které vznikají v důsledku sekundárních účinků; fiskální politika musí být nadále aktivní, aby se přizpůsobovala rychle se vyvíjejícím okolnostem, a musí být diferencována podle jednotlivých zemí v závislosti na jejich fiskální a hospodářské situaci, a to i s ohledem na to, do jaké míry jsou tyto země vystaveny krizi a přílivu vysídlených osob z Ukrajiny.

(9) Dne 28. května 2021 předložilo Švédsko Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 nařízení (EU) 2021/241 posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu pro oživení a odolnost v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v

---

8 Odhady nastavení fiskální politiky a jejích složek v tomto doporučení jsou odhady Komise založené na předpokladech, z nichž vychází prognóza Komise z jara 2022. Odhady Komise týkající se střednědobého potenciálního růstu nezahrnují pozitivní dopad reforem, které jsou součástí plánu pro oživení a odolnost a které mohou potenciální růst podpořit.

9 Nejsou financovány z grantů Nástroje pro oživení a odolnost ani z jiných fondů EU.

10 Sdělení Komise Radě: Pokyny v oblasti fiskální politiky pro rok 2023, Brusel, 2. března 2022, COM(2022) 85 final.

příloze V uvedeného nařízení. Dne 4. května 2022 přijala Rada rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Švédska[11]. Uvolnění splátek je podmíněno rozhodnutím Komise přijatým v souladu s čl. 24 odst. 5 nařízení (EU) 2021/241 a potvrzujícím, že Švédsko uspokojivě splnilo příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Předpokladem uspokojivého splnění je rovněž skutečnost, že nedošlo ke zvratu u dříve dosažených milníků a cílů.

(10) Dne 29. dubna 2022 předložilo Švédsko ve lhůtě stanovené v článku 4 nařízení (ES) č. 1466/97 svůj národní program reforem na rok 2022 a svůj konvergenční program z roku 2022. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány společně. V souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241 zohledňuje národní program reforem na rok 2022 rovněž zprávy, které Švédsko dvakrát ročně podává o pokroku dosaženém při plnění svého plánu pro oživení a odolnost.

(11) Dne 23. května 2022 zveřejnila Komise zprávu o Švédsku pro rok 2022[12]. Posoudila pokrok, kterého Švédsko dosáhlo v plnění příslušných doporučení, jež pro něj přijala Rada v letech 2019, 2020 a 2021, a na základě srovnávacího přehledu oživení a odolnosti zhodnotila, jak Švédsko provádí plán pro oživení a odolnost. Vycházejíc z této analýzy, zpráva o Švédsku poukázala na mezery, pokud jde o výzvy, které plán pro oživení a odolnost neřeší nebo je řeší pouze částečně, a o nové a vyvíjející se výzvy včetně těch, jež vyplývají z ruské invaze na Ukrajinu. Posoudila rovněž pokrok Švédska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů EU v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

(12) Komise v případě Švédska provedla hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011 a dne 23. května 2022 zveřejnila jeho výsledky[13]. Komise dospěla k závěru, že se Švédsko potýká s makroekonomickými nerovnováhami. Zranitelná místa souvisejí s vysokými a rostoucími cenami rezidenčních nemovitostí a vysokou zadlužeností domácností. Soukromý dluh vzrostl v roce 2020 na 216 % HDP, což je znepokojivé vzhledem k velkému podílu dluhového financování používaného k nákupu nemovitostí. Finanční instituce jsou otevřeny trhu s nemovitostmi prostřednictvím hypotečních úvěrů a úvěrů poskytovaných realitním společnostem a stavebním firmám. V důsledku nedostatečné nabídky bydlení, nadměrně regulovaného trhu s nájemním bydlením, fiskálních pobídek k využívání hypotečních úvěrů a klesajících úrokových sazeb se domácnosti stále více zadlužují, aby byly schopny nákup rezidenčních nemovitostí financovat. To je činí zranitelnými vůči potenciálním změnám úrokových sazeb. Na konci roku 2020 činilo zadlužení domácností 188 % disponibilního příjmu a 95 % HDP. Korekce by mohla mít nepříznivý dopad na hospodářství a bankovní sektor. To by mohlo mít dominový efekt na země, které mají hospodářské a finanční vazby na švédské hospodářství a bankovní sektor. V posledních letech byla přijata některá opatření k řešení této nerovnováhy, ale jejich dopad byl omezený. Hlavní politické nedostatky přetrvávají zejména u daňových pobídek pro vlastnictví rezidenčních nemovitostí financované úvěrem, nabídky bydlení a trhu s nájemním bydlením.

---

11 Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 4. května 2022 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Švédska (ST 7772/2022; ST 7772/2022 ADD 1).

12 SWD(2022) 625 final.

13 SWD(2022) 639 final.

(13) Dne 20. července 2020 Rada Švédsku doporučila, aby v letech 2020 a 2021 přijalo v souladu s obecnou únikovou doložkou veškerá nezbytná opatření k účinnému řešení pandemie, udržení ekonomiky a podpoře následného oživení. Rovněž Švédsku doporučila, aby, pokud to hospodářské podmínky dovolí, provádělo fiskální politiku zaměřenou na dosažení obezřetné střednědobé fiskální pozice a na zajištění udržitelnosti dluhu při souběžném zvyšování investic. Na základě údajů potvrzených Eurostatem došlo v roce 2021 k poklesu schodku veřejných financí Švédska, a to na 0,2 % HDP oproti 2,7 % HDP v roce 2020. Reakce Švédska v oblasti fiskální politiky podpořila v roce 2021 hospodářské oživení, přičemž dočasná mimořádná podpůrná opatření, která v roce 2020 dosahovala 3,3 % HDP, se v roce 2021 snížila na 2,2 %. Opatření přijatá Švédskem v roce 2021 jsou v souladu s doporučením Rady ze dne 20. července 2020. Diskreční rozpočtová opatření přijatá vládou v letech 2020 a 2021 byla většinou dočasná. Zároveň některá z diskrečních opatření přijatých v období 2020–2021 nebyla dočasná nebo byla doprovázena kompenzačními opatřeními, která se skládala především z několika opatření na straně výdajů, jakož i ze snížení daně z příjmu. Veřejný dluh v roce 2021 činil podle údajů potvrzených Eurostatem 36,7 % HDP.

(14) Makroekonomický scénář, z něhož vycházejí rozpočtové projekce konvergenčního programu z roku 2022, je realistický. Vláda předpokládá, že reálný HDP vzroste v roce 2022 o 3,1 % a v roce 2023 o 1,6 %. Naproti tomu prognóza Komise z jara 2022 předpokládá pomalejší růst reálného HDP, a to 2,3 % v roce 2022 a 1,4 % v roce 2023. Vláda očekává, že celkový schodek státního rozpočtu se v roce 2022 zvýší na 0,5 % HDP a v roce 2023 se změní na přebytek ve výši 0,5 %. Nárůst v roce 2022 odráží především slabší hospodářský růst a dodatečné výdajové priority, jež společně převažují nad rušením mimořádných opatření. Podle programu se očekává, že poměr veřejného dluhu k HDP v roce 2022 poklesne na 33,5 % a v roce 2023 se bude dále snižovat až na 30,7 %. Prognóza Komise z jara 2022, která vychází z vyhlášených politických opatření známých k datu uzávěrky prognózy, uvádí, že v roce 2022 bude schodek veřejných financí činit 0,5 % HDP a v roce 2023 se změní na přebytek ve výši 0,5 % HDP. To je v souladu se schodkem předpokládaným v konvergenčním programu na rok 2022. Prognóza Komise z jara 2022 předpokládá, že poměr veřejného dluhu k HDP dosáhne podobných hodnot, a to 33,8 % v roce 2022 a 30,5 % v roce 2023.

Na základě prognózy Komise z jara 2022 se střednědobý (v průměru desetiletý) růst potenciálního produktu odhaduje na 1,9 %. V tomto odhadu však není zahrnut dopad reforem, které jsou součástí plánu pro oživení a odolnost a které mohou potenciální hospodářský růst Švédska podpořit.

(15) V roce 2022 vláda postupně zrušila většinu opatření přijatých v reakci na krizi COVID-19, takže se předpokládá, že se dočasná mimořádná podpůrná opatření sníží z 2,2 % HDP v roce 2021 na 1,2 % v roce 2022. Na saldo veřejných financí mají dopad opatření přijatá s cílem čelit hospodářskému a sociálnímu dopadu zdražování energií, které se podle prognózy Komise z jara 2022 odhadují na 0,4 % HDP v roce 2022 a 0,0 % HDP v roce 2023[14]. Ve srovnání s průměrem EU má Švédsko nižší energetickou náročnost hospodářství a nižší podíl výdajů domácností na energie[15]. Tato opatření sestávají ze sociálních transferů domácnostem, které mají kompenzovat vyšší ceny

[14] Tyto hodnoty představují úroveň ročních rozpočtových nákladů na uvedená opatření přijatá od podzimu 2021, včetně opatření na straně běžných příjmů a výdajů a případně i kapitálových výdajů.

[15] Podíl výdajů domácností na energie se stanovuje podle váhy, jakou složka energií zaujímá v koši HISC.

elektrické energie, a ze snížení daní z pohonných hmot v zemědělství, lesnictví a rybolovu. Tato opatření byla vyhlášena jako dočasná. Pokud by však ceny energií zůstaly vysoké i v roce 2023, mohla by některá z těchto opatření pokračovat. Některá tato opatření nejsou cílená, zejména transfer domácnostem na pokrytí vyšších cen elektřiny. Náklady na poskytnutí dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny se v prognóze Komise z jara 2022 předpokládají ve výši 0,1 % HDP v letech 2022 a 2023[16], zatímco zvýšené výdaje na obranu představují jen v samotném roce 2022 necelých 0,1 % HDP.

(16) Dne 18. června 2021 Rada doporučila, aby Švédsko v roce 2022[17] zachovalo podpůrné nastavení fiskální politiky, včetně impulsu dodaného Nástrojem pro oživení a odolnost, a zachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů. Rovněž Švédsku doporučila, aby, pokud to hospodářské podmínky dovolí, provádělo fiskální politiku zaměřenou na dosažení obezřetné střednědobé fiskální pozice a na zajištění střednědobé fiskální udržitelnosti a souběžně s tím navyšovalo investice na podporu růstového potenciálu.

(17) Podle prognózy Komise z jara 2022 a s přihlédnutím k informacím obsaženým v konvergenčním programu Švédska z roku 2022 se předpokládá, že nastavení fiskální politiky bude mít v roce 2022 v souladu s doporučením Rady podpůrnou povahu a dosáhne úrovně -0,6 % HDP[18]. Švédsko plánuje soustavně podporovat oživení tím, že bude využívat Nástroj pro oživení a odolnost k financování dodatečného impulsu, jak doporučuje Rada. Očekává se, že kladný příspěvek výdajů financovaných z grantů Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších zdrojů EU k hospodářské činnosti se oproti roku 2021 zvýší o 0,1 procentního bodu HDP. Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k nastavení fiskální politiky bude mít v roce 2022 podle projekcí neutrální povahu[19]. V souladu s doporučením Rady proto Švédsko plánuje zachovat investice financované z vnitrostátních zdrojů. Zároveň se předpokládá, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k celkovému nastavení fiskální politiky bude mít v roce 2022 expanzivní povahu a bude činit 0,4 procentního bodu. Příspěvek zahrnuje dodatečný dopad výše uvedených opatření k řešení hospodářského a sociálního dopadu růstu cen energií (0,4 % HDP), jakož i náklady na poskytnutí dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP).

---

16 Předpokládá se, že do konce roku 2022 dosáhne celkový počet vysídlených osob z Ukrajiny do EU postupně 6 milionů a jejich zeměpisné rozmístění se odhaduje na základě velikosti stávající diaspory, relativního počtu obyvatel v přijímajícím členském státě a skutečného rozmístění vysídlených osob z Ukrajiny v celé EU od března 2022. Pokud jde o rozpočtové náklady na osobu, odhady vycházejí z modelu mikrosimulace EUROMOD spravovaného Společným výzkumným střediskem Komise, přičemž se zohledňují jak převody peněžních prostředků pro způsobilé osoby, tak věcné dávky, jako je vzdělávání a zdravotní péče.

17 Doporučení Rady ze dne 18. června 2021, kterým se vydává stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Švédska z roku 2021, Úř. věst. C 304, 29.7.2021, s. 131.

18 Záporné (kladné) znaménko ukazatele odpovídá nadměrnému (nedostatečnému) růstu primárních výdajů ve srovnání se střednědobým hospodářským růstem, což svědčí o expanzivní (restriktivní) fiskální politice.

19 Předpokládá se, že příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů bude mít neutrální povahu a bude činit 0,0 procentního bodu HDP.

(18) Prognóza Komise z jara 2022 očekává, že v roce 2023 bude nastavení fiskální politiky na úrovni +1,3 % HDP za předpokladu, že nedojde ke změně politiky[20]. Předpokládá se, že Švédsko bude v roce 2023 nadále využívat granty Nástroje pro oživení a odolnost k financování dodatečné podpory oživení. Očekává se, že kladný příspěvek výdajů financovaných z grantů Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších zdrojů EU k hospodářské činnosti se oproti roku 2022 zvýší o 0,1 procentního bodu HDP. Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k nastavení fiskální politiky bude mít v roce 2023 podle projekcí mírně restriktivní povahu a bude činit 0,1 procentního bodu[21]. Zároveň se očekává, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k celkovému nastavení fiskální politiky bude mít v roce 2023 restriktivní povahu a bude činit 1,1 procentního bodu. Na tomto příspěvku se mimo jiné podílí dopad postupného rušení opatření, která jsou zaměřena na řešení problému zdražování energií (podíl ve výši 0,4 % HDP).

(19) V konvergenčním programu z roku 2022 se očekává, že se přebytek veřejných financí bude postupně zvyšovat až na hodnotu 0,8 % HDP v roce 2024 a do roku 2025 by měl dosáhnout úrovně 1,4 %. Plánovaný schodek veřejných financí se tudíž v programovém období udrží pod 3 % HDP. Podle programu se očekává, že poměr veřejného dluhu k HDP bude nadále klesat a konkrétně v roce 2024 dosáhne hodnoty 28,9 % a v roce 2025 se bude dále snižovat až na 26,4 %. Podle analýzy Komise lze usuzovat, že udržitelnost dluhu bude ve střednědobém výhledu vystavena nízkému stupni rizika.

(20) Kombinace vysokých cen rezidenčních nemovitostí a zadlužení domácností představuje riziko případné nekontrolované korekce. Švédsko v posledních letech zavedlo několik makroobezřetnostních opatření s cílem snížit zadlužení domácností v poměru k příjmům a hodnotě nemovitosti zatížené hypotékou. Další pobídky k půjčování a převzetí dluhu však zůstávají v platnosti. V důsledku toho se zdá, že dosud přijatá politická opatření mají na růst objemu hypotečních úvěrů omezený dopad. Ceny rezidenčních nemovitostí od poloviny 90. let rostou tempem, které převyšuje růst příjmů domácností. Tento trend se v průběhu roku 2021 zrychlil a nominální ceny rezidenčních nemovitostí ve třetím čtvrtletí meziročně vzrostly o 11,3 %. K hlavním důvodům tohoto vývoje patří daňové pobídky zvýhodňující vlastnictví rezidenčních nemovitostí a dluhy z hypotečních úvěrů, akomodativní úvěrové podmínky a relativně nízké sazby pro splácení hypoték. Celkové daňové zatížení nemovitostí je ve Švédsku poměrně nízké z důvodu velkorysých daňových odpočtů úrokových splátek hypotečních úvěrů a nízkých periodických daní z nemovitostí. Zatímco daně z kapitálových zisků byly v letech 2020 a 2021 sníženy, aby se stávajícím vlastníkům rezidenčních nemovitostí snížily náklady na nákup a převod bytů či domů, je možné, že tato změna mírně zvýšila překážku pro vstup u osob, které nemovitost kupují poprvé, neboť došlo ke zdražení rezidenčních nemovitostí. Navzdory značnému nárůstu nové výstavby v posledních letech a zvýšení počtu udělených stavebních povolení se očekává, že nedostatečná nabídka bydlení bude v nadcházejících letech pokračovat. Kromě toho se stávající bytový fond nevyužívá efektivně. Tyto aspekty

[20] Záporné (kladné) znaménko ukazatele odpovídá nadměrnému (nedostatečnému) růstu primárních výdajů ve srovnání se střednědobým hospodářským růstem, což svědčí o expanzivní (restriktivní) fiskální politice.

[21] Předpokládá se, že příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů bude mít neutrální povahu a bude činit 0,0 procentního bodu HDP.

společně ztěžují lidem změnu pracovních míst a pravděpodobně přispívají k mezigenerační nerovnosti. Na trhu s nájemním bydlením těží z regulovaného nájemného, které je nižší než tržní nájemné, jen omezená skupina domácností. Neexistuje žádná vazba mezi nájmem a potřebami a příjmy domácnosti. Vyšší efektivity by bylo dosaženo tehdy, pokud by se nájemné více řídilo tržními cenami a doplňovala by jej podpora nájemného na základě příjmu a čistého majetku.

(21) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) a s přílohou V kritériem 2.2 nařízení (EU) 2021/241 zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Ty pomáhají řešit všechny hospodářské a sociální výzvy uvedené v doporučeních, která Švédsku adresovala Rada v rámci evropského semestru v letech 2019 a 2020, jakož i ve veškerých doporučeních pro členský stát vydaných do dne přijetí plánu, nebo jejich významnou část. Plán zavádí zejména reformy a investice na podporu zelené a digitální transformace, zvýšení odolnosti systému zdravotní péče, snížení rizika praní peněz a zvýšení úrovně vzdělávání a dovedností.

(22) Očekává se, že provádění plánu pro oživení a odolnost Švédska přispěje k dalšímu pokroku v oblasti zelené a digitální transformace. Na opatření podporující klimatické cíle připadá ve Švédsku 44 % celkových prostředků, které byly na plán přiděleny, a na opatření podporující digitální cíle pak připadá 21 % z těchto celkových prostředků. Plnohodnotné provádění plánu pro oživení a odolnost v souladu s příslušnými milníky a cíli pomůže Švédsku rychle se zotavit z dopadů krize COVID-19 a současně posílí jeho odolnost. Pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost i dalších hospodářských politik a politik zaměstnanosti, které jdou nad rámec plánu, je i nadále důležité systematické zapojování sociálních partnerů a dalších příslušných zúčastněných stran, aby měla celková politická agenda širokou podporu.

(23) Švédsko předložilo programové dokumenty vyžadované v rámci politiky soudržnosti v období od listopadu 2021 do února 2022[22]. V souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 Švédsko při programování fondů politiky soudržnosti na období 2021–2027 zohlední příslušná doporučení, která mu byla vydána. To je předpokladem pro zvýšení účinnosti a pro maximalizaci přidané hodnoty finanční podpory, kterou má země obdržet z fondů politiky soudržnosti, a zároveň je tak podporována koordinace, doplňkovost a soudržnost mezi těmito fondy a dalšími nástroji a fondy Unie. Úspěšné provádění Nástroje pro oživení a odolnost a programů politiky soudržnosti také závisí na odstranění překážek, které stojí v cestě investicím na podporu zelené a digitální transformace a vyváženého územního rozvoje.

(24) Kromě hospodářských a sociálních výzev, jimiž se plán pro oživení a odolnost zabývá, čelí Švédsko řadě dalších výzev souvisejících s i) nadhodnocenými cenami rezidenčních nemovitostí spolu s pokračujícím růstem zadlužení domácností; ii) nerovnými příležitostmi ve vzdělávání pro žáky ze znevýhodněného a přistěhovaleckého prostředí a potřebou lepšího začlenění znevýhodněných skupin na trhu práce a iii) potřebou dále snižovat závislost na fosilních palivech, včetně paliv dovážených z Ruska.

[22] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky, Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159.

(25) Navzdory celkově dobrým výsledkům mají nerovnosti ve švédském vzdělávacím systému dopad na úroveň základních dovedností žáků ze znevýhodněného socioekonomického a přistěhovaleckého prostředí. Rozdíl ve výkonnosti mezi žáky narozenými ve Švédsku a žáky narozenými v zahraničí se výrazně zvýšil, a to v situaci, kdy se počet žáků z přistěhovaleckého prostředí v letech 2009 až 2018 zdvojnásobil. Ačkoli výsledky mezinárodního testování ukazují, že základní dovednosti se celkově zlepšily, rozdíl mezi žáky švédského původu a žáky z rodin migrantů, pokud jde o schopnost čtení a porozumění psanému textu, patří k nejvyšším v EU. Míra předčasného ukončování školní docházky je navíc u žáků narozených v zahraničí mnohem vyšší. Nerovnosti ve vzdělávání se zvyšují a často souvisejí s omezenými možnostmi ve výběru škol, jež mají žáci z přistěhovaleckého prostředí. Rozdíl ve výsledcích vzdělávání má velký dopad na žáky, kteří jsou ve znevýhodněných situacích, a na jejich šance při rozvíjení příslušných dovedností potřebných pro nalezení zaměstnání. Existují příležitosti ke zlepšení struktury a řízení vzdělávacího systému, včetně procesu zápisu, jakož i k řešení trvalého nedostatku kvalifikovaných učitelů s cílem podpořit kvalitu a spravedlnost vzdělávacího systému. Švédsko se rovněž potýká s problémy při začleňování osob s nedostatečným vzděláním a nízkou kvalifikací a osob narozených v zahraničí na trh práce. To celkově přispívá k přetrvávajícím rozdílům v účasti na trhu práce a v dovednostech u značného počtu pracovníků.

(26) Plán REPowerEU, který reaguje na mandát, jejž mu udělily hlavy států a předsedové vlád EU ve Versailleském prohlášení, má postupně a v co nejkratší době odstranit závislost Evropské unie na dovozu fosilních paliv z Ruska. Za tímto účelem jsou ve spolupráci s členskými státy určeny nejvhodnější projekty, investice a reformy na vnitrostátní, regionální a unijní úrovni. Cílem těchto opatření je snížit celkovou závislost na fosilních palivech a při dovozu fosilních paliv se odklonit od Ruska.

(27) Zásadní význam má zintenzivnění úsilí o splnění cílů v oblasti obnovitelných zdrojů energie stanovených ve vnitrostátním plánu pro oblast energetiky a klimatu. Ačkoli má Švédsko mezi zeměmi EU nejvyšší podíl energie z obnovitelných zdrojů na spotřebě energie (51,1 % v roce 2020), patří mezi členské státy s nejvyšší spotřebou energie na osobu. Kromě toho velká část švédských emisí skleníkových plynů pochází z odvětví dopravy, a to zejména ze silniční dopravy. Toto odvětví je i nadále silně závislé na ropě, která představuje 17,7 % celkového energetického mixu. V roce 2021 navíc pokračovalo rostoucí omezování výkonu a kapacity sítě, zejména na jihu Švédska, což omezilo rozšiřování a umisťování komerčních aktivit v této oblasti. Tento problém ještě zhoršuje nedostatečná přenosová kapacita mezi severem a jihem. K dosažení vnitrostátního cíle 100 % elektřiny z obnovitelných zdrojů do roku 2040 a k dosažení uhlíkové neutrality do roku 2045 jsou zapotřebí další investice do obnovitelné energie, kapacity distribuční sítě a propojení mezi jednotlivými regiony země. Další zjednodušení povolovacích řízení by snížilo zátěž spojenou s využíváním energie z obnovitelných zdrojů, a to zejména větrné energie. Snížení spotřeby energie zvýšením energetické účinnosti je navíc nezbytné pro snížení emisí uhlíku a nákladů na energii pro spotřebitele a podniky. Ke snížení celkové závislosti na fosilních palivech, včetně paliv dovážených z Ruska, přispěje zvýšení investic do obnovitelných zdrojů energie a elektrifikace, řešení překážek v infrastruktuře, zvýšení energetické účinnosti a snížení spotřeby fosilních paliv v dopravě. Podíl fosilních paliv ve švédském energetickém mixu (2,6 % plynu, 3,2 % uhlí a 17,7 % ropy v roce 2020) je podstatně nižší než průměr EU (24,4 % plynu, 10,8 % uhlí a 32,7 % ropy v roce 2020). Existuje však prostor pro další snížení závislosti Švédska na ruských fosilních palivech. To platí zejména pro ropu (v roce 2020 pocházelo z Ruska 20 % dovozu rafinované ropy a 8 %

celkového dovozu surové ropy) a plyn (v roce 2020 pocházelo z Ruska 13 % celkového dovozu plynu). I když je závislost na dovozu ruského plynu a ropy značná, stále se pohybuje pod průměrem EU, který činí 44 % u dovozu plynu, 23 % u dovozu surové ropy a 35 % u dovozu rafinované ropy[23]. Vzhledem k současným geopolitickým událostem by pokrok v projektech propojení se sousedními zeměmi mohl dále zlepšit bezpečnost dodávek energie ve Švédsku a schopnost přizpůsobit se regionálním rozdílům. Je na místě upozornit, že z hlediska souladu s cíli balíčku „Fit for 55“ je zapotřebí, aby Švédsko ještě více posílilo ambice směřující ke snižování emisí skleníkových plynů, většímu využívání obnovitelných zdrojů energie a vyšší energetické účinnosti.

(28) Vzhledem k tomu, že urychlený přechod na klimatickou neutralitu a odklon od fosilních paliv si v řadě odvětví vyžádá značné náklady na restrukturalizaci, může Švédsko v rámci politiky soudržnosti využívat mechanismus pro spravedlivou transformaci, aby zmírnilo socioekonomický dopad přechodu v nejpostiženějších regionech. Pro rozšíření pracovních příležitostí a posílení sociální soudržnosti může Švédsko dále využít Evropský sociální fond plus.

(29) Na základě tohoto posouzení přezkoumala Rada konvergenční program z roku 2022 a její stanovisko[24] se odráží v níže uvedeném doporučení č. 1.

(30) Na základě hloubkového přezkumu a tohoto posouzení provedených Komisí přezkoumala Rada národní program reforem na rok 2022 a konvergenční program z roku 2022. Její doporučení podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011 se promítá do níže uvedených doporučení č. 1 a 2. Politiky uvedené v doporučeních č. 1 a 2 pomáhají mimo jiné řešit nerovnováhu spojenou se špatným fungováním trhu s bydlením a s nadhodnocenými cenami rezidenčních nemovitostí spolu s pokračujícím růstem zadlužení domácností,

DOPORUČUJE Švédsku v letech 2022 a 2023:

1. Zajistit, aby růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů byl v roce 2023 v souladu s celkově neutrálním nastavením politiky, a to s přihlédnutím k pokračující dočasné a cílené podpoře domácností a podniků, které jsou nejvíce ohroženy zdražováním energií, a podpoře osob prchajících z Ukrajiny. Být připraveno k tomu, aby mohlo současné výdaje přizpůsobit vyvíjející se situaci. Navýšit veřejné investice do zelené a digitální transformace a do energetické bezpečnosti, mimo jiné využitím Nástroje pro oživení a odolnost, programu RePowerEU a dalších fondů EU. V období po roce 2023 provádět fiskální politiku zaměřenou na dosažení obezřetných střednědobých fiskálních pozic. Snížit rizika spojená s vysokým zadlužením domácností a nerovnováhou na trhu s bydlením, a to snížením daňové odpočitatelnosti úrokových splátek hypotečních úvěrů nebo zvýšením periodických daní z nemovitostí. Stimulovat investice do bytové výstavby s cílem zmírnit nejnaléhavější nedostatky, zejména odstraněním strukturálních překážek pro výstavbu a zajištěním nabídky stavebních pozemků. Zvýšit účinnost trhu s bydlením, mimo jiné zavedením reforem trhu s nájemním bydlením.

---

[23] Eurostat (2020), podíl ruského dovozu na celkovém dovozu zemního plynu, surové ropy a černého uhlí. U průměrného celkového dovozu do zemí EU-27 se vychází z údajů o dovozu ze zemí mimo EU-27. V případě Švédska zahrnuje celkový dovoz obchod uvnitř EU. Údaje za surovou ropu nezahrnují produkty z rafinované ropy.

[24] Podle čl. 9 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1466/97.

2. Pokračovat v provádění svého plánu pro oživení a odolnost v souladu s milníky a cíli uvedenými v prováděcím rozhodnutí Rady ze dne 4. května 2022. Urychleně dokončit jednání s Komisí o programových dokumentech vyžadovaných v rámci politiky soudržnosti na období 2021–2027 s cílem zahájit jejich provádění.

3. Snížit dopad, který má sociálně-ekonomické a přistěhovalecké prostředí žáků na jejich výsledky v oblasti vzdělávání, a to poskytováním rovných příležitostí přístupu do škol a řešením nedostatku kvalifikovaných učitelů. Rozvíjet dovednosti znevýhodněných skupin, včetně osob z přistěhovaleckého prostředí, přizpůsobením zdrojů a metod jejich potřebám, aby se napomohlo jejich začlenění na trh práce.

4. Snížit celkovou závislost na fosilních palivech urychlením zavádění obnovitelných zdrojů energie a podporou doplňkových investic do síťové infrastruktury, posílením vnitřních distribučních sítí v rámci země s cílem zajistit dostatečnou kapacitu sítí, zlepšením energetické účinnosti a dalším zjednodušením povolovacích řízení v souvislosti s projekty v oblasti obnovitelné energie.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně